

Засновники журналу:
ПВНЗ "Університет економіки і підприємництва"
ІІІ "Інститут економіки, технологій і підприємництва"

Головний редактор:
Стельмащук А.М.,
д.е.н., професор

Заступник головного редактора:
Капітанець С.В.,
к.п.н., доцент

Редакційна рада:
Капітанець О.М., к.п.н., доцент
Баланюк І.Ф., д.е.н., проф.
Малік М.Й., д.е.н., проф., академік НААНУ

Редакційна колегія:
Березівський П.С., д.е.н., проф.
Дусановський С.Л., д.е.н., професор
Гольденгорін Б.І., д.т.н., професор
Івашук Н.Л., д.е.н., доцент
Калінчик М.В., д.е.н., проф.
Кузьмін О.С., д.е.н., професор
Лавейкін М.І., д.е.н., доцент
Пархомець М.К., д.е.н., проф.
Садова У.Я., д.е.н., ст.н.с.
Семів Л.К., д.е.н., професор
Шевчук Л.Т., д.е.н., професор

Наукові редактори:
Джерелейко С.Д., к.е.н., доцент
Капітанець Ю.О., к.е.н., доцент
Кравчук Л.М., к.е.н., доцент
Несторишен І.В., к.е.н., доцент
Прус Л.Р., к.е.н., доцент
Пуцентейло П.Р., к.е.н., доцент
Сава А.П., к.е.н.
Туржанський В.А., к.е.н.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

4'2011(7)

Зміст

I. Економіка та управління національним господарством	
Стельмащук А.М. ОБҐРУНТОВАНА МИТНА ПОЛІТИКА - ВАЖЛИВА УМОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	3
Семів Л.К., Семів Р.А., Гаврилко П.П. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ	12
Жаворонкова Г.В. ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	17
Нагорнова О.В. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ РЕГІОНУ.....	22
Глубіш Л.Я., Ярема Л.В. ЗЕМЛЯ – ГОЛОВНИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ.....	25
Шевчук О.І. ТРУДОВА МІГРАЦІЯ ТА БЕЗРОБІТТЯ ЯК ФАКТОР НАРОДЖУВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ.....	28
Герасименко О.М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО АКТИВИ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ П(С)БО В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ.....	32
Ожема С.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ...	37
Мица Н.В. СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	40
Пука Н.В. ФАКТОРИ СТАНУ УКРАЇНСЬКОЇ СІМ'І ТА ЇХ СТРУКТУРА.....	47
Шевчук Б.Р. КОНФЕСІЙНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТАБІЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	51
Іванова Н.С. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	54
Кирпа С.В. ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА: ЇЇ СУТЬ ТА ГЕНЕЗИС.....	60
Орешняк В.Л. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕХОДУ КРАЇН СВІТУ ДО МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	64
II. Економіка та управління підприємствами	
Івашук Н.Л., Лопушанський О.В., Івашук О.В. УПРАВЛІННЯ ДИВЕРСИФІКОВАНИМ РИЗИКОМ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ.....	69
Геліч Н.В. УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧОЮ АДАПТАЦІЄЮ ПЕРСОНАЛУ	74
Юкіш В.В. ЗМІНА СТИЛІВ ЛІДЕРСТВА КЕРІВНИКА ПІДПРИЄМСТВА ВІДПОВІДНО ДО ЕТАПІВ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ОРГАНІЗАЦІЇ.....	76
Михайлишин Н.П., Мельник Н.Г. ТОС – ТЕОРІЯ, ЩО ЛАМАЄ СТЕРЕОТИПИ.....	81
Куц Л.Л., Шульгат Н.І. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗМІЦНЕННІ СТРАТЕГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	84
Абрамова О.В. ЛАНЦЮЖОК УТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ.....	88
Грузінова Л.О. ПОТЕНЦІАЛ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ВЗАЄМОДІЙ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	93
III. Регіональна економіка	
Садова У.Я., Теслюк Р.Т. ЛОКАЛЬНИЙ ВИМІР ДИНАМІКИ ДЕМОГРАФІЧНИХ ЗМІН У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	97
Гудзь П.В., Шарова С.В. ЦІНОВИЙ ФАКТОР РОЗПОДІЛУ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ЖИТЛА	104
Чорний Р.С., Комарницька Г.О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІСЬКИХ І СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ЯК СЕРЕДОВИЩА ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ.....	109
Киришун Л.В. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	113
Колосінський Є.Ю. СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	117
Легкий В.І. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАЦЕНАДЛИШКОВОСТІ В РЕГІОНІ.....	120
Попадюк О.М. ОЦІНКА МЕХАНІЗМІВ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ АГРОФОРМУВАНЬ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	124
Орлова К.Є. АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	130
IV. Економіка природокористування і екологія	
Тихенко Р.В. РОЛЬ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ	137
Мовчан Т.В. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ.....	140
Павлюк У.В. ДОСЛІДЖЕННЯ МІСЬКОЇ ЕКОСИСТЕМИ НА БАЗІ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ.....	143
Марченко К.С. ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	146

Редактор:

Довгань О.М.

**Свідоцтво про державну
реєстрацію:**
серія KB № 16753-5327P від
10.06.2010 р.

Рекомендовано до друку
Вченою Радою ПВНЗ
"Університет економіки і
підприємництва",
протокол № 1
від 30 серпня 2011 р.

Затверджено
Постановою Президії
ВАК України від 22 грудня
2010 р. № 1-05/8
як наукове фахове видання
України

Підписано до друку
12 вересня 2011 р.

Адреса редакції:
29016, м. Хмельницький,
вул., Львівське шосе, 51/2
тел. (0382) 72-82-50
www.uniep.km.ua
s.kapitanets@mail.ru

Тираж 300 прим.

Формат 70x108/16.
Папір офсетний.
Ум. друк арк. 30,0

Віддруковано з готових
діапозитивів в СМП «ТАЙП»
вул. Чернівецька, 44 б,
м. Тернопіль, 46000
Тел. 38(0352) 52-75-00;
38(0352) 52-61-61

Усі права захищені. Передрук
дозволяється лише зі згоди
автора та редакції. Редакція не
завжди поділяє думку автора й не
відповідає за зміст та фактичні
помилки, яких він припустився.

© ПВНЗ "Університет
економіки і підприємництва"
© ПП "Інститут економіки,
технологій і підприємства

Кобзев І.С. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПРОЦЕСИ ЙОГО ВІДТВОРЕННЯ.....	150
Сірик Т.А. ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІМЕРНОЇ УПАКОВКИ.....	154
V. Інноваційно-інвестиційна діяльність	
Олексюк О.С. ІНФОРМАЦІОЛОГІЯ – ФУНДАМЕНТАЛЬНА ГЕНЕРАЛІЗАЦІЙНА НАУКА ПРО ІНФОРМАЦІЮ.....	158
Гринкевич С.С., Комеліна О.В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	163
Стец І.І. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВІДТВОРЕННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ЕКОНОМІЦІ.....	169
Заклекта О.І., Хартоняк Г.Ф. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ.....	173
Зибарєва О.В., Кравчук Л.М. ФОРМИ ПРОЯВУ ДЕВІАНТНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.....	178
Шевчук А.В. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ.....	180
Москаленко О.В. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ ПОРТФЕЛЮ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ БАНКУ.....	186
Ковач М.І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА.....	193
Білан О.С. ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПЛАНУВАННЯ НА КОНДИТЕРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	197
Горбатюк О.В. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	202
Іванович І.Ю. ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬНОГО РЕСУРСУ ЯК СКЛАДОВОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	204
VI. Облік, аналіз і аудит	
Бердар М.М. ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	209
Олійничук В.М. ІНФОРМАЦІЙНА МІСТКІСТЬ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇЇ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	213
Таратута Л.В. УПРАВЛІННЯ ПОТОЧНОЮ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ В УМОВАХ КРИЗИ.....	220
Дутчак І.Б. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТРАНСПОРТНО-ЗАГОТІВЕЛЬНИХ ВИТРАТ... ..	229
Туржанський В.А. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ «ОВЕРДРАФТУ» НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ.....	233
Лищенко О.Г., Козачок І. А., Назаренко М.О. ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У КАЗНАЧЕЙСТВІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.....	238
Олійник Т.О., Черник Д.О. СТВОРЕННЯ РЕЗЕРВУ СУМНІВНИХ БОРГІВ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ.....	243
Квасницька Р.С., Колесник А.В. БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ: СУТЬ ТА ОСНОВНІ ПЕРЕДУМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ.....	247
Мордвінцева Т.В., Чала К.С. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОКУМЕНТООБІГУ РУХУ ЗАПАСІВ МІЖ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	250
VII. Менеджмент, маркетинг, підприємництво	
Сотник І.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ РИНКУ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯ....	255
Забуранна Л.В. ЛОГІСТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ.....	260
Прус Л.Р. ТИПОЛОГІЯ БЕНЧМАРКІНГУ.....	265
Малишкіна Т.Г. ПІДСИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАРКЕТИНГУ ЯК ОКРЕМИЙ КОНТУР УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	269
Тягунова З.О. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ МАРКЕТИНГОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ... ..	275
Бірюкова О.Ю. СТРУКТУРА КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ТОВАРИСТВАМИ.....	281
Карман О.В. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОВОЧІВ ВІДКРИТОГО ҐРУНТУ ГОСПОДАРСТВАМИ НАСЕЛЕННЯ.....	287
VIII. Фінансово-кредитна система	
Турченко Т.В., Гончарова М.Л., Гордієнко В.П. ЕКОНОМІЧНІ КРИЗИ: МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ.....	291
Тулуш Л.Д., Прокопчук О.Т. СПЕЦІАЛЬНІ РЕЖИМИ СПРАВЛІННЯ ПДВ ЯК ФОРМА ФІНАНСОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	294
Педченко Н.С., Ігнатенко В.Ю. ПОДАТКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ОСНОВНА СКЛАДОВА БЮДЖЕТНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ).....	298
Лискава Кшиштоф. ЕВОЛЮЦІЯ ФОРМУВАННЯ ГРУПОВОГО СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ).....	304
Мироненко М.Ю., Сімонова І.В. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ.....	308
Тимохіна Г.О. ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	311
Пилипів О.М. ФОРФЕЙТИНГ ЯК ФОРМА ЕКСПОРТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ТА СПЕЦИФІЧНИЙ ВИД КРЕДИТУВАННЯ.....	320
Бержанір І.А. ЛІКВІДНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ.....	323
Матлага Л.О. ПЕРСПЕКТИВИ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ БАНКІВ В УКРАЇНІ.....	327
Хроніка подій. Повідомлення.....	332

3. Аналіз та тенденції захворюваності дитячого населення України / [Р.О. Моїсеєнко, Я.І. Соколовська, Т.К. Кульчицька, Т.М. Бухановська] // Современная педиатрия. – 2010. – 3(31). – С. 13-17
4. Філософський словник / За редакцією В.І. Шинкарука. – [2 вид., доп.]. – К. : Голов. ред. [УРЕ](#), 1986. – 800 с.
5. Зибарева О.В. Суть девіантної соціалізації економіки регіональних суспільних систем та підходи до її вивчення / О.В. Зибарева // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України : [збірник науково-технічних праць]. – Львів : РВВ НЛТУ України, 2011. – С. 192-197.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / За ред. В.Т.Бусел. – Ірпінь, ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
7. Соціологія : короткий енциклопедичний словник / Під заг. ред. В.І. Воловича. – К., 1998. – С.492-493.
8. Четверть алкоголіків в Україні – молодь [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : <http://lifepravda.com.ua/society/2011/09/8/85424/>
9. Проблема дитячої безпритульності в Україні [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу : briz.if.ua/articles.php?aid=690

Анотація

Статтю присвячено питанням дослідження форм прояву девіантної поведінки молоді на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Розкрито сутність поняття «девіантна соціалізація» та проаналізовано наслідки протікання цього процесу.

Ключові слова: *молодь, девіація, девіантна поведінка, девіантна соціалізація, алкоголізм, безпритульність.*

Аннотация

*Статья посвящена вопросам исследования форм проявления девиантного поведения молодежи на современном этапе развития украинского общества. Раскрыта сущность понятия «девиантная социализация» и проанализированы последствия протекания этого процесса. **Ключевые слова:** молодежь, девиация, девиантное поведение, девиантная социализация, алкоголизм, беспризорность.*

Annotation

This article is devoted to the study of manifestations of deviant behavior of youth at the present stage of development of Ukrainian society. The essence the concept of "deviant socialization" and analyzed the effects of leakage of the process.

Key words: *young people, deviation, deviation conduct, deviation socialization, alcoholism, homelessness.*

УДК 346.7:37.014.5

**Шевчук А.В.,
к.е.н., докторант
Інститут регіональних досліджень НАН України**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Нормативно-правове регулювання традиційно залишається надзвичайно важливим та пріоритетним методом державного управління різних сфер людської діяльності. Регулювання освітніх процесів правовими методами (з прямим та опосередкованим впливом) – надзвичайно складний процес, що вимагає ґрунтовних теоретико-методологічних напрацювань, врахування зарубіжного досвіду та чіткого окреслення цільової направленості очікуваних результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми нормативно-правового поля реалізації освітніх процесів досліджуються у роботах як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, зокрема: О.Власюка, І.Гнибіденка, О.Гришнєвої, Т.Драгунової, Е.Лібанової, О.Малиновської, О.Піскуна, С.Пирожкова, О.Позняка, І.Прибиткової, М.Романюка, О.Хомри, П. Скотта, Дж. Кнайта, Р. Патора, В. Бергсдорфа та ін. Проте стрімкий розвиток нових видів освітніх послуг та постійна необхідність перекваліфікації робочої сили актуалізують необхідність подальших досліджень у цьому напрямку.

Постановка завдання. Мета даної публікації – дослідити нормативно-правове регулювання освіти в умовах трансформації освітнього процесу та становлення інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нормативно-правове поле реалізації освітніх процесів в Україні формують нормативно-правові документи, прийняті на різних управлінських рівнях, що регламентують відносини в освітній сфері, відповідають національним інтересам та нормам міжнародного права.

Відповідно до рівня прийняття того чи іншого документу, його розробником можуть виступати визначені інституції – державні та недержавні. Державні інституції здебільшого здійснюються організаційне й ресурсне (фінансове, матеріально-технічне) забезпечення затвердження та впровадження нормативно-правових документів, а недержавні структури (громадські організації, освітні та наукові заклади, суб'єкти підприємницької діяльності, окремі фізичні особи) через різні форми соціального партнерства можуть вносити конструктивні пропозиції щодо різних аспектів нормативно-правового регулювання освітньої сфери. Особливу увагу хочемо звернути, що на загальнодержавному рівні такими розробниками також можуть бути міністерства, яким підпорядковані заклади освіти, зокрема це:

- Міністерство внутрішніх справ України;
- Міністерство аграрної політики та продовольства України;
- Міністерство культури України;
- Міністерство фінансів України;
- Міністерство охорони здоров'я України та інші.

Нажаль, якісні характеристики вітчизняного законодавства щодо регулювання освітніх процесів традиційно викликають величезну кількість проблемних питань. Насамперед, проблеми виникають на стику необхідності конвергенції положень нормативно-правових документів з положеннями документів Європейського Співтовариства, а також стосовно ефективності їх впровадження.

Другий проблемний момент стосується здебільшого програм з цільовим фінансуванням. Нажаль, в Україні вже нормою стало прийняття відповідної програми, у тому числі в освітній сфері, з недотриманням її положень в частині фінансування. Більше того, якщо програма фінансується понад 50%, то це вже вважається успішним впровадженням.

Очевидно, що за такого стану справ потрібно чітко окреслити пріоритетні заходи в сфері нормативно-правового регулювання освітніх процесів з врахуванням сучасних трансформацій в умовах розвитку інформаційного суспільства. Для цього спочатку проведемо огляд чинних нормативно-правових документів, згрупувавши їх для конкретизації аналізу за окремими групами, а також розглянемо низку важливих положень, зокрема щодо процесу розроблення, затвердження та впровадження документів, що дасть нам можливість окреслити пріоритети вдосконалення у вітчизняному законодавстві.

Стратегічним завданням нормативно-правового поля реалізації освітніх процесів в Україні повинно бути створення оптимальних умов реалізації інтелектуально-трудового потенціалу нації. Виклики сьогодення стимулюють новітні підходи щодо конкретизації концептуальних засад нормативно-правового регулювання освітніх процесів в Україні. Це наглядно відображено в табл. 1, де чітко простежується відмінність підходів за різними напрямками управління освітою в попередніх умовах індустріального суспільства (більшість з них досі мають місце в українських реаліях) та сучасних умовах становлення і розвитку інформаційного суспільства.

Як вже зазначалось вище, якісні характеристики вітчизняного законодавства регулювання освітніх процесів в Україні бажать бути значно кращими. Більшість проблем, що призводять до такого стану справ, розпочинаються з моменту розроблення документу. Огляд представлених на розгляд проектів у Верховну Раду України щодо регулювання освітніх процесів демонструє, що більшість з них носять суто політичний характер, відзначаються лобістським спрямуванням на ту чи іншу політичну силу, в зв'язку з чим у подальшому спостерігаємо низьку частку затвердження законопроектів.

Вважаємо, що механізм розроблення, прийняття та впровадження в дію якісного нормативно-правового документу в освітній сфері повинен відбуватись за схемою, що передбачає етапи розроблення, попереднього розгляду, затвердження, впровадження, моніторингу виконання та оцінки результатів, кожен з яких включає величезний спектр дій, що призводить до досить ресурсозатратного процесу.

Освітня сфера є досить комплексною за глибиною та охопленням різних напрямків освітньої діяльності, тому нормативно-правове поле реалізації освітніх процесів включає регулювання не лише освіти, але й дотичних сфер людської діяльності. Тому в огляді нормативно-правового законодавства освітніх процесів доцільно розділяти законодавство загальної дії та законодавство спеціальної дії.

Таблиця 1

Освітня сфера в інформаційному суспільстві та основні напрямки впливу на неї

Ознака в освітній сфері	Індустріальне суспільство	Інформаційне суспільство	Основні напрямки впливу держави
	Узагальнені прояви		
Стратегічне значення освіти	Отримання базових знань для трудової діяльності	Отримання не обхідних знань для реалізації особистісного потенціалу з перспективою професійного зростання	Нормативно-правове регламентування пріоритетів розвитку держави (економічного, демографічного, інтелектуального тощо), створення сприятливих умов навчання
Освітній процес	Майже завжди обмежений	Майже завжди безперервний	Нормативно-правове регламентування можливості безперервної освіти. Матеріально-технічне забезпечення такого процесу
Доступність освіти	Обмежена	На високому рівні	Нормативно-правове регламентування права людини на навчання, у тому числі на здобуття вищої освіти за рахунок коштів держави та іншого пільгового сприяння. Контроль за недопущенням відмови в прийнятті в освітні установи, якщо це не передбачено законодавством
Методи навчання	Традиційні з спрямуванням на дисципліну та несуперечливість	Новітні особистісним підходом, використанням комп'ютерних технологій	Нормативно-правове регламентування використання визначеного інструментарію в навчальному процесі. Ресурсне (фінансове, матеріально-технічне) забезпечення впровадження новітніх методик навчання. Кримінальна відповідальність за порушення у навчальному процесі
Методи оцінювання	Стандартні згідно усталених методик	Гнучкі з врахуванням особистісних характеристик	Нормативно-правове регламентування критеріїв оцінювання знань. Ресурсне (фінансове, матеріально-технічне) забезпечення використання автоматизованих пристроїв, що залучаються до контролю (виміру) знань
Умови навчання	Базово необхідні (задовільні)	Сприятливі необхідним матеріально-технічним забезпеченням	Нормативно-правове регламентування базових умов навчання, ліцензування, стандартизація, акредитація. Ресурсне (фінансове, матеріально-технічне) забезпечення, сприяння покращенню умов навчання
Домінанти у стосунках «батьки-дитина»	Повага, страх	Взаємоповага, рівність	Нормативно-правове регламентування взаємовідносин через ювенально-правові положення
Домінанти у стосунках «вихователь-вихованець», «вчитель-учень», «викладач-студент»	Повага, страх	Взаємоповага, рівність	Нормативно-правове регламентування взаємовідносин. Кримінальна відповідальність за порушення

Законодавство загальної дії детермінує загальні освітні процеси, виходячи з потенціалу держави, яку формують демографічна, економічна, природна, інтелектуальна, духовно-культурна, інноваційна та інші складові. Сюди включаємо такі важливі нормативно-правові документи, як:

- 1) Конституція України від 28.06.1996 року №254к/96-ВР [1];
- 2) Кодекс законів про працю України, затверджений Законом УРСР від 10.12.1971 року [2];
- 3) Концепція Загальнодержавної цільової соціальної програми збереження і розвитку трудового потенціалу України на період до 2017 року від 22.07.2009 року №851-р;
- 4) Загальнодержавні стратегії: Стратегія демографічного розвитку в період до 2015 року від 24.06.2006 року №879 [3]; Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004-2015 роки від 28.04.2004 року №493/2004 [4]; Державна стратегія регіонального розвитку до 2015 року від 21.07.2006 року №1001; Стратегія національної безпеки України від 12.02.2007 року №105/2007; Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу від 11.06.1998 року №615/98;

5) Загальнодержавні програми (у тому числі з цільовим фінансуванням): Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [5]; Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2009-2015 роки від 28.01.2009 року №41 [6]; Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» від 01.09.1998 року №963а/98 [7];

6) *Закони загальнодержавного рівня*, що регламентують відносини в інформаційному просторі: Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 року №2657-XII; Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 року №1977-XII; Закон України «Про науково-технічну інформацію» від 25.06.1993 року №3322-XII.

Більш детально хочемо зупинитись на положеннях Конституції України, що стосуються освітньої сфери. Конституція України – основний закон країни, що закладає концептуальні підходи в управлінні освітою, а її положення лягають в основу всіх нормативно-правових документів, які регламентують освітні процеси в Україні. Положення Конституції України, що прямо стосуються освітньої сфери (є ще такі, що безпосередньо впливають через регламентування інтелектуальної, трудової діяльності, щодо найвищої цінності людини тощо) та їх тлумачення в умовах розвитку інформаційного суспільства вказано в табл. 2.

Таблиця 2

Положення Конституції України, що регламентують освітні процеси*

№ з/п	Положення	Тлумачення з врахуванням викликів інформаційного суспільства
1	<i>Стаття 53.</i> Кожен має право на освіту	Це основоположна стаття, яка базово детермінує можливість людини навчання, розвитку, реалізації особистісного інтелектуального потенціалу
1.1	Повна загальна середня освіта є обов'язковою	Особа без повної загальної середньої освіти не може бути конкурентоспроможною в умовах розвитку економіки знань, коли інтелектуальна складова трудового потенціалу стає домінантною
1.2	Держава забезпечує: доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам	Держава повинна створювати сприятливі умови для поетапного здобуття освіти її громадян з метою продукування нової генерації інтелектуальної еліти, висококваліфікованих спеціалістів та робітничих кадрів відповідно до потреб регіональних ринків праці. Для цього забезпечується доступ до необхідної для здобуття знань інформації, базова матеріальна особистісна захищеність
1.3	Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі	Держава повинна створити рівні умови для здобуття якісної вищої освіти для всіх соціальних груп населення незалежно від їх матеріального рівня, а ґрунтуючись на рівні особистісних інтелектуальних здібностей
1.4	Громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства	Держава повинна нівелювати прояви дискримінації прав національних меншин щодо навчання рідною мовою з дотриманням мовних пріоритетів національного характеру, формувати в глобальному просторі імідж країни з рівними та достатніми умовами для саморозвитку особистості незалежно від громадянства
2	<i>Стаття 24.</i> Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї	Жінки мають такі ж самі можливості формування та реалізації особистісного інтелектуального потенціалу, як і чоловіки, а також можуть виступати генераторами ідей, що спрямовані на подальший поступ людства
3	<i>Стаття 92.</i> Виключно законами України визначаються: основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення; засади регулювання праці і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства; виховання, освіти, культури і охорони здоров'я; екологічної безпеки	Значення освітніх процесів для соціально-економічного розвитку країни в умовах переходу до інформаційного суспільства обумовлює регламентування відносин освітньої сфери базового спрямування виключно законодавством найвищого рівня
4	<i>Стаття 116.</i> Кабінет Міністрів України забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики, політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування	Значення освітніх процесів для соціально-економічного розвитку країни в умовах переходу до інформаційного суспільства обумовлює необхідність управління відносинами освітньої сфери найвищим державним органом виконавчої влади

* Складено автором на основі джерела: [1]

У сучасних умовах політико-економічних реформ особливого стратегічного значення набуває Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», яка одним з напрямків підвищення стандартів життя передбачає реформу систему освіти [5].

Законодавство спеціальної дії передбачає більш прямий вплив на освітні процеси та включає в себе комплекс нормативно-правових документів різних управлінських рівнів. Законодавство спеціальної дії систематизуємо за групами:

I. Законодавство загальнодержавного рівня;

II. Законодавство регіонального рівня;

III. Законодавство міжнародного рівня (міжнародні нормативно-правові документи, ратифіковані Україною).

Законодавство загальнодержавного рівня включає:

- нормативно-правові документи базового спрямування – основоположні, домінантні до виконання документи, що передбачають регулювання освіти на різних етапах її здобуття. Сюди належать:

– Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 року №1060-XII;

– Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 року №2628-III;

– Закон України «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999 року №651-XIV;

– Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 року №1841-III;

– Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10.02.1998 року №103/98-ВР;

– Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002 року №2984-III;

- нормативно-правові документи, що регламентують конкретні заходи державної освітньої політики.

Очевидно, що перелічити всі нормативно-правові документи загальнодержавного рівня в розрізі вказаних груп неможливо з точки зору об'ємності матеріалу, проте наведені їх приклади підкреслюють комплексність нормативно-правового регулювання освітніх процесів в Україні та, як наслідок, складність контролю за різновекторністю їх проявів.

Щодо законодавства регіонального рівня регулювання освітніх процесів в Україні, то тут слід відзначити, що місцеві органи державної влади (територіальні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування) володіють визначеними компетенціями прийняття рішень, спрямованих на розвиток інтелектуально-освітнього простору регіону та міжрегіонального співробітництва в сфері освіти. Нормативно-правове поле реалізації освітніх процесів на регіональному рівні в Україні повинне відповідати Державній Стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року, обласним стратегіям розвитку, загальнодержавним пріоритетам та положенням законодавства, що регламентує владні повноваження регіонів на загальнодержавному рівні (Закони України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8 вересня 2005 року №2850-IV, «Про місцеве самоврядування» від 21 травня 1997 року №280/97-ВР, «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 року №586-XIV). Групу нормативно-правових документів регіонального рівня формують:

- регіональні програми, затверджені рішеннями сесій обласних рад;

- інструкції, положення, накази місцевих органів державної влади, що володіють компетенціями регулювання в сфері освіти;

- угоди про співробітництво з освітніми, науковими структурами;

- угоди про міжрегіональне співробітництво в сфері освіти;

- накази на преміювання в освітній сфері.

Окрему увагу хочемо звернути на законодавство міжнародного рівня, яке формують міжнародні нормативно-правові документи, що ратифіковані Україною. До цієї групи відносимо наступні важливі документи:

– Спільну декларацію міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти» (Болонья, 19.06.1999 року) від 19.06.1999 року;

– Рекомендацію Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення Європейської кваліфікаційної структури для можливості отримати освіту протягом усього життя» від 23.04.2008 року №2008/C111/01;

– Комюніке Конференції Міністрів країн Європи, відповідальних за сферу вищої освіти «Загальноєвропейський простір вищої освіти – Досягнення цілей» (Берген, 19-20.05.2005 року) від 20.05.2005 року;

– Комюніке конференції міністрів вищої освіти Європи (Берлін, 19.09.2003 року) від 19.09.2003 року [8] та інші.

При дослідженні трансформації освіти в умовах побудови *інформаційного суспільства* також важливо враховувати положення нормативно-правових документів, що регламентують цей важливий етап еволюційного розвитку людства та економічних відносин. Тут найбільш важливими законодавчими актами загальнодержавного рівня виступають:

– Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 8.07.2009 року №514/2009;

– Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 року №537-V;

– Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (Окінава, 22.07.2000 року).

Отже, складність та об'ємність нормативно-правового поля реалізації освітніх процесів в Україні ще раз підкреслює необхідність використання особливих підходів до управління сферою освіти, що підсилюється її значенням для розвитку інтелектуально-трудоного потенціалу країни. Аналіз документів нормативно-правового регулювання освіти в Україні за різними управлінськими рівнями дав змогу нам окреслити основні проблемні напрямки дії таких документів та визначити пріоритетні заходи з удосконалення вітчизняного законодавства. Традиційно у наукових дослідженнях вітчизняних вчених, в якій б галузі знань вони не здійснювались, питання недосконалості нормативно-правового регулювання посідає ключове місце. Нажаль, не є виключенням і освітня сфера. Тому вважаємо, що в сучасних умовах інтеграції України в Європейський освітній простір, розвитку інформаційного та громадянського суспільства вкрай гостро постає питання нівелювання основних негативних проявів у площині нормативно-правового поля. Для цього домінують необхідно здійснити наступні кроки, які полягають в наступному:

I. усунення політизації управлінських рішень у сфері освіти. Проблема освіти є дуже близькою кожній людині, тому часто виступає предметом політичних маніпуляцій та заполітизованих гострих безплідних дискусій, особливо в передвиборчий період;

II. усталеність стратегічних напрямків реформ у сфері освіти. Часті зміни влади з кардинально полярними підходами до управління освітою спричиняють періодичні переорієнтації вітчизняного законодавства, за результатом чого спричиняються значні часові та ресурсні (людські, матеріальні, фінансові) втрати та, що гірше, виникають диспропорції у взаємозв'язку освітнього процесу з іншими напрямками людської діяльності, зокрема трудової;

III. постійний моніторинг ефективності впровадження нормативно-правових документів з обов'язковим висвітленням його результатів в засобах масової інформації. Ще раз підкреслюємо, що більшість державних та регіональних програм з цільовим фінансуванням за основною частиною передбачених статей носять суто декларативний характер. Постає питання не наявності необхідної програми, а ефективності її впровадження, адже формальне існування відповідного документу не спричиняє достатній цілеспрямований вплив на об'єкт фінансування. Більше того, за умов неповного фінансування, вибіркові фінансові ресурси не дозволяють забезпечити оптимальний та очікуваний ефект від даного рішення;

IV. налагодження соціального партнерства у сфері освіти. Це надзвичайно важливий момент, адже лише тісна співпраця органів державної влади з недержавними управлінськими структурами (передусім освітніми, а також науковими, громадськими та підприємницькими) дасть змогу останнім декларувати свої інтереси з їх наближенням до владного апарату.

Поряд з головними домінуютьми вдосконалення вітчизняного нормативно-правового поля реалізації освітніх процесів в Україні, існує величезна кількість більш локалізованих проблемних питань. Серед них – тривалий розгляд низки важливих законопроектів (як от Закону України «Про кредитування на здобуття вищої освіти», Концепції Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки, Концепції Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року), неперіодичність прийняття галузевих програм (наприклад, Державна програма розвитку освіти чи Державна програма «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» діяли лише до 2010 року).

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, усе це дає підстави стверджувати про вкрай необхідну увагу науковців, інших недержавних інститутів до вищевикладених питань та необхідність використання всіх важелів впливу на органи державної влади, з метою покращання існуючої сьогодні ситуації, яка здебільшого виникає через фінансування освіти за «залишковим» принципом та політизацію управлінських рішень.

Бібліографічний список

1. Конституція України від 28.06.1996 року №254к/96 / ВР: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=254%EA%2F96-%E2%FO>

2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=322-08>

3. Стратегія демографічного розвитку в період до 2015 року від 24.06.2006 року №879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=879-2006-%EF>

4. Стратегія економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004-2015 роки від 28.04.2004 року №493/2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=493%2F2004>

5. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/NT0030.html

6. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2009-2015 роки від 28.01.2009 року №41 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=41-2009-%EF>

7. Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» від 01.09.1998 року №963а/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1082.6756.0>

8. Берлінське Комюніке «Створюючи Зону вищої освіти Європи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ubs.gov.ua/files/462_files_1/BerlinskeComunique.pdf

Анотація

В статті проведено аналіз нормативно-правового поля регулювання освіти, що дало змогу окреслити основні проблемні напрямки дії нормативно-правових документів та визначити пріоритетні заходи з удосконалення вітчизняного законодавства.

Ключові слова: освіта, нормативно-правове поле, закон, стратегія.

Аннотация

В статье проведен анализ нормативно правового поля регуляции образования, которая дала возможность очертить основные проблемные направления действия нормативно правовых документов и определить приоритетные мероприятия по усовершенствованию отечественного законодательства.

Ключевые слова: образование, нормативно правовое поле, закон, стратегия.

Annotation

In the article an analysis is conducted of the normatively legal field of adjusting of formation of, which enabled to outline basic problem directions of action of normatively legal documents and define priority measures on the improvement of domestic legislation.

Key words: education, normatively legal field, law, strategy.

УДК 336. 71

Москаленко О.В.,
викладач кафедри обліку і аудиту
Харківський інститут банківської справи Університету
банківської справи Національного банку України

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ ПОРТФЕЛЯ РЕАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ БАНКУ

Постановка проблеми. В посткризових умовах вітчизняні банки повинні змінювати своє ставлення до інвестиційної діяльності, нарощувати вкладання коштів в найперспективніші галузі економіки – енергетику, машинобудування, електроніку, переробку сільськогосподарської продукції. Та, на сьогодні, банки надають перевагу проектам із коротким терміном окупності, а основну частину кредитних вкладень, у тому числі й довгострокових, все ж спрямовують у посередницький сектор. За умов обмеженості інвестиційних ресурсів актуальною постає проблема нарощення обсягів та оптимізації структури портфелю реальних інвестицій банку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління інвестиційним портфелем банку є предметом ґрунтовних наукових досліджень, результати яких опублікували в своїх наукових роботах такі вітчизняні та зарубіжні учені-економісти, як: І. О. Бланк, Т. А. Васильєва, О. В. Васюренко, О. Д. Вовчак, А. П. Вожжов, Т. В. Майорова, Г. Марковіц, Л. О. Примостка, В. Г. Сословський, У. Шарп та інші [1-6].

Визначаючи теоретичну та практичну цінність вищенаведених досліджень, виявлені деякі питання, що все ще потребують подальшої розробки, а саме поглибленого дослідження вимагають питання контролю за станом та структурою портфелю в умовах динамічно поновлюваної інформації.